

Plán činnosti České inspekce životního prostředí na rok 2022

Obsah

ÚVOD	3
Právní rámec činnosti	3
Dozorová činnost, časový fond	3
 1. INTEGROVANÉ AGENDY	5
Právní rámec činnosti	5
Plán kontrol	6
 2. OCHRANA OVZDUŠÍ, OZONOVÉ VRSTVY A KLIMATICKÉHO SYSTÉMU ZEMĚ	9
Právní rámec činnosti	9
Plán kontrol	9
 3. OCHRANA VOD	14
Právní rámec činnosti	14
Plán kontrol	14
 4. ODPADOVÉ HOSPODÁŘSTVÍ	19
Právní rámec činnosti	19
Plán kontrol	19
 5. OCHRANA PŘÍRODY A CITES	25
Právní rámec činnosti	25
Plán kontrol	25
 6. OCHRANA LESA	29
Právní rámec činnosti	29
Plán kontrol	29

ÚVOD

Právní rámec činnosti

Česká inspekce životního prostředí (dále „ČIŽP“) bude nadále v roce 2022 zajišťovat výkon státní správy, který je na ni delegován **právními předpisy ČR na ochranu životního prostředí** (dále „ŽP“), v platném a účinném znění a přímo účinnými **nařízeními ES**.

Činnost ČIŽP lze rozdělit na **dozorovou – kontrolní**, což je stěžejní činnost ČIŽP, prováděná inspektory zejména 10 oblastních inspektorátů, příp. Ředitelstvím ČIŽP, a činnost **nedozorovou**. Zde se jedná o vydávání souhrnných stanovisek a vyjádření např. v rámci procesu EIA, k projektovým dokumentacím, dotacím z operačních programů ŽP, v povolovacím procesu aj.

Důležitou oblastí činnosti ČIŽP je též shromažďování a předávání informací v rámci resortu i vně, využitelných např. pro podávání zpráv Evropské komisi nebo přípravě novelizace obecně závazných právních předpisů.

Lze předpokládat, že i v roce 2022 činnost ČIŽP velmi silně ovlivní, tak jako v předchozím roce, důsledky pandemie COVID – 19.

Dozorová činnost, časový fond

Reálně naplánovat objem činnosti ČIŽP, zejména té dozorové, je možno víceméně jen na základě statistických údajů z minulých období.

Kontroly

Časová náročnost jednotlivých kontrol a následně vedených správních řízení je **diametrálně rozdílná** v návaznosti na **typ kontrolovaného subjektu** a **kontrolovaný zákon** (energetická zařízení, ČOV, skládky, původci odpadů atd.).

Důležitá je také **velikost subjektu** a **rozsah činnosti** (např. u obalů – dovoz např. jen stovky kg obalů vs. markety s celorepublikovou působností – tisíce tun obalů). Dalšími hledisky, které ovlivňují náročnost při provedení kontroly, je **spolupráce subjektu** (přebírání dokladů, umožnění kontroly) a např. legislativní nejasnosti v dané problematice.

Průměrná délka kontroly je též **rozdílná podle složek** ochrany životního prostředí a činí cca u oddělení odpadového hospodářství oblastních inspektorátů ČIŽP 4,5 dní, odd. ochrany vod tři dny, odd. ochrany ovzduší dva dny, odd. ochrany lesa 6,5 dne a odd. ochrany přírody od jedné hodiny na detašovaném pracovišti Letiště Václava Havla (CITES) až po tři dny u kontrol dle zákona o ochraně přírody a krajiny. Do této doby je započítána příprava na kontrolu, provedení kontroly a další související práce po kontrole (vkládání do centrálního informačního systému ČIŽP, příp. zpracování a uložení zprávy o kontrole do Informačního systému integrované prevence, který spravuje Ministerstvo životního prostředí apod.) až po odeslání závěrečného protokolu.

Obecně se **plánuje 40 – 45 % časového fondu** inspektora určenému k dozorové - kontrolní činnosti inspektorů.

Zbytek kapacity kontrolní činnosti je ponechán na plnění úkolů, které se v průběhu roku vyskytnou a povinností inspekce je se jimi zabývat. Sem patří řešení přijatých **podnětů poukazujících na**

poškození životního prostředí a dále například neplánované kontroly vč. např. kontrol provádění autorizovaných měření emisí, podněty, operativně zadávané dílčí tematické úkoly MŽP apod. Často velmi náročné je např. šetření **havárií** (zahoření skládek, chemický průmysl) apod.

Integrovaná prevence

Počet plánovaných kontrol **na IPPC zařízeních** (s integrovaným povolením), tzn. kontrol **převážně prováděných společně více nebo všemi složkami technické ochrany ŽP**, tvoří na rozdíl od plánů kontrolní činnosti těchto složek téměř 100 % možné kapacity kontrolní činnosti v této oblasti. Jedná se o velmi složité kontroly, které jsou odborně i časově náročné jak na přípravu, tak i na vlastní provedení kontroly a rovněž i případné správní řízení.

Plán kontrol na IPPC zařízeních (Program běžných kontrol) je uveden samostatně pod plánem činnosti v rámci integrovaných agend.

Nedozorová činnost, prevence

V rámci zefektivnění působnosti v ochraně ŽP je též ČIŽP kladen důraz na **provádění osvětové činnosti** při dozoru, **spolupráci** s ostatními **orgány státní správy** a na **rozšíření a zkvalitnění nedozorové činnosti** v oblasti předávání informací vně vůči veřejnosti i dovnitř pro vzdělávání inspektorů, tzn. **konferencemi, semináři, školeními** apod. Bohužel i tato činnost je velmi silně ovlivněna vládními opatřeními souvisejícími s pandemií COVID - 19 a s podmínkami nouzového stavu. Další oblastí je podávání trestních oznámení, podávání podnětů ČIŽP k jiným správním orgánům a plnění povinností daných **informačními zákony** (zákony č. 106/1999 Sb. a 123/1998 Sb.).

Důležitou **preventivní činností** zůstává též tvorba a vydávání **vyjádření a stanovisek**, zejména:

- v rámci procesu posuzování vlivů na životní prostředí, tj. EIA/SEA,
- k žádostem o vydání integrovaných povolení nebo ke změnám integrovaných povolení,
- k povolení provozu zařízení z hlediska ochrany ovzduší,
- k dotacím z Operačních programů ŽP vyhlašovaných SFŽP,
- projektovým dokumentacím,
- k systému environmentálního managementu a auditu – v rámci registrace EMAS, EMS
- v rámci programu Bezpečný podnik,
- k ekologickým auditům atd.

1. INTEGROVANÉ AGENDY

Právní rámec činnosti

Česká inspekce životního prostředí je jako kontrolní orgán dle ust. § 20b odst. 1 a § 34 písm. a) zákona č. 76/2002Sb., o integrované prevenci a omezování znečištění, o integrovaném registru znečišťování a o změně některých zákonů (zákon o integrované prevenci), v platném a účinném znění (dále jen „**zákon o IPPC**“) příslušná zejména ke kontrole dodržování ustanovení tohoto zákona a závazných podmínek provozu dle tzv. integrovaných povolení (dále jen „**IP**“), která byla vydána příslušnými krajskými úřady, popř. MŽP, dle tohoto zákona o IPPC, týkajících se oblasti ochrany vod, ochrany ovzduší a odpadového hospodářství.

Zde rozeznáváme, vzhledem ke každoročnímu plánu kontrolní činnosti, dva dokumenty. „**Plán kontrol IPPC zařízení**“ (tříletý na pevné období, každoročně aktualizovaný) a dále z něj rozpracovaný konkrétní „**Program běžných kontrol OIA**“, který je obdobou plánů odborných technických složek ochrany životního prostředí a koresponduje s nimi.

Aktualizovaný plán kontrol IPPC zařízení se dle zákona o IPPC vztahuje na všechna zařízení s IP s tím, že je třeba zejména dodržet doby mezi dvěma kontrolami na místě (jeden až maximálně tři roky dle stanovené rizikovosti zařízení – viz dále). Obsahuje tedy četnost kontrol na místě u každého zařízení s IP a také informaci, kterou odbornou složkou ochrany životního prostředí bude zařízení kontrolováno.

Inspekce v **oblasti integrovaných agend** bude v **roce 2022** zajišťovat výkon státní správy, který je na ni delegován **právními předpisy** na ochranu životního prostředí (dále jen „**ŽP**“), v platném a účinném znění a přímo účinnými **nařízeními EU**, zejména zákonů:

- **č. 76/2002 Sb.**, o integrované prevenci a omezování znečištění, o integrovaném registru znečišťování a o změně některých dalších zákonů,
- **č. 25/2008 Sb.**, o integrovaném registru znečišťování životního prostředí a integrovaném systému plnění ohlašovacích povinností v oblasti životního prostředí a o změně některých zákonů,
- **č. 167/2008 Sb.**, o předcházení ekologické újmy a o její nápravě a o změně některých zákonů,
- **č. 100/2001 Sb.**, o posuzování vlivů na ŽP a o změně některých souvisejících zákonů,
- **Nařízení Evropského parlamentu a rady (ES) č. 166/2006**, kterým se zřizuje evropský registr uniků a přenosů znečišťujících látek (E-PRTR – European Pollutant Release and Transfer Register).

Činnost v oblasti integrovaných agend v roce 2022 lze rozdělit na **činnost dozorovou (kontrolní)** a **nedozorovou** (tj. vydávání souhrnných vyjádření a odborných sdělení, posudků, názorů, např. v rámci procesu EIA nebo IPPC).

Kontrolní činnost provádí inspekce v souladu s ustanoveními Kontrolního řádu, tzn. **zákona č. 255/2012 Sb.**, vedení přestupkových řízení dle **zákona č. 250/2016 Sb.**, o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, řízení o nápravných opatřeních atd. v souladu se Správním řádem, tzn. **zákonem č. 500/2004 Sb.**

Nedozorová činnost inspekce je zaměřena na prevenci při vyjadřování se k jednotlivým fázím procesu posuzování vlivů na ŽP, k žádostem o vydání nebo změny integrovaných povolení.

Dále na poskytování informací dle zákona č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí, a č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím.

Zeměpisná oblast: ČIŽP má, jako kontrolní orgán, v územní působnosti území celé České republiky. Organizačně je inspekce rozdělena na 10 oblastních inspektorátů, které pokrývají všech 14 krajů:

- OI Praha – území Hlavního města Prahy a Středočeského kraje,
- OI České Budějovice – území Jihočeského kraje,
- OI Plzeň – území Plzeňského kraje,
- OI Ústí nad Labem – území Ústeckého a Karlovarského kraje,
- OI Hradec Králové – území Královéhradeckého a Pardubického kraje,
- OI Havlíčkův brod – území Kraje Vysočina,
- OI Brno – území Jihomoravského a Zlínského kraje,
- OI Olomouc – území Olomouckého kraje,
- OI Ostrava – území Moravskoslezského kraje a
- OI Liberec – území – Libereckého kraje.

Plán kontrol

Plán kontrol IPPC zařízení (Plán) a program běžných kontrol těchto zařízení (**Program**) jsou specifické a značně rozdílné od plánů kontrolní činnosti jednotlivých odborných složek ochrany ŽP Inspekce.

Počet plánovaných kontrol na IPPC zařízeních (s IP), tzn. kontrol **převážně prováděných společně více nebo všemi odbornými složkami technické ochrany ŽP**, tvoří na rozdíl od plánů kontrolní činnosti těchto složek téměř 100 % možné kapacity kontrolní činnosti OIA v této oblasti. Jedná se o velmi složité kontroly, které jsou odborně i časově náročné jak na přípravu, tak i na vlastní provedení kontroly a i případné správní řízení.

Prioritou je povinnost akceptování ustanovení novelizovaného zákona o IPPC (zákonem č. 69/2013 Sb. - § 20b, § 34 atd.), kterým se implementuje **Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/75/EU o průmyslových emisích**, ze dne 24. 11. 2010.

Dle těchto ustanovení je třeba zejména dodržet **doby mezi dvěma kontrolami na místě** (jeden až max. tři roky dle rizikovosti zařízení). Tímto jsou kladeny **značné nároky na frekvenci a rozsah kontrol** i dalších činností Inspekce v této oblasti.

Na základě **stanovení rizikovosti zařízení** byl zpracován **plán kontrol** na další období tří let, tj. **2020 až 2022**, který navázal na plány pro období 2014 – 2016 a 2017 – 2019. Jeho **aktualizace na rok 2022** je v tabulkové podobě v souhrnu za inspekci a v podrobnostech i po jednotlivých OI samostatnou přílohou plánu činnosti ČIŽP.

V první řadě pro zařazení zařízení byla do jedné z uvedených kategorií četnosti kontrol využita kritéria § 20b odst. (6) zákona o IPPC:

- možné a skutečné dopady dotyčných zařízení na lidské zdraví a ŽP při zohlednění úrovně a druhů,
- historie dodržování podmínek integrovaného povolení,
- účast provozovatele zařízení v systému Společenství pro environmentální řízení,
- podniků a auditu nebo v jiném systému environmentálního řízení (EMAS, ISO 14001, BP).

Dále byla zhodnocena i **obecná kritéria** pro přidělení **četnosti kontrol pro zařízení** dle § 20b odst. (5), zejména významnost vlivu provozu zařízení na lidské zdraví a životní prostředí, dodržování

emisních limitů, druhu a úrovně emisí vzhledem k vlivu na ŽP, a to i s ohledem na citlivost místního prostředí, riziko havárie, aj.

Seznam zařízení

Stěžejní v **oblasti integrované prevence** je vnější **kontrolní činnost** jednotlivých OI ČIŽP a ředitelství ČIŽP. Tuto a ostatní činnost ve vazbě na uvedenou legislativu též relevantně specifikují vnitřní služební předpisy inspekce.

Seznam IPPC zařízení, tzn. zařízení v působnosti zákona o IPPC v gesci jednotlivých OI, vychází z dat IS IPPC MŽP viz <https://ippc.mzp.cz/ippc/ippc.nsf/index.xsp>.

Program běžných kontrol IPPC zařízení, opakované a mimořádné kontroly

Program běžných kontrol IPPC zařízení byl tedy zpracován na základě aktualizovaného tříletého plánu kontrol v tabulkové podobě ŘDT ČIŽP v souhrnu a jednotlivými OI jmenovitě, po konkrétních IPPC zařízeních a po pololetích roku 2022. Program je zpracován souhrnně v rámci OIA a kontroly jsou též informativně zahrnuty do plánů kontrolní činnosti odborných složek ochrany ŽP, které koordinovaně tuto činnost provádějí (ochrana vod, ochrana ovzduší, odpadové hospodářství). V návaznosti na každou kontrolu na místě má ČIŽP navíc zákonnou povinnost zpracovat **Zprávy o kontrole** a jejich **zveřejňování na IS IPPC MŽP**.

Tzv. integrované kontroly budou provedeny na zařízeních spadajících pod zákon o IPPC a jsou rozlišeny na **celkové** - kontrola v oblasti ŽP (**KC**) na dodržování všech podmínek IP s možností kontroly složkových zákonů (OO, OH, OV) a dalších obecně závazných právních předpisů nebo rozhodnutí správních orgánů v oblasti ochrany ŽP. Zpravidla se provádí současně i kontrola dle zákona o IRZ a zákona o EkÚ (není podmínkou) a specifické kontroly (**KSP**), které zahrnují plánované kontroly zařízení „podezřelého“ z provozu bez IP.

Dále jsou zde naplánovány též kontroly **složkové (vícesložkové)**, což jsou kontroly (**KSL**) jedné nebo více složek zaměřené na plnění podmínek IP týkajících se pouze dané složky/složek, včetně kontroly prováděných běžně na těchto zařízeních v rámci složkových zákonů nebo specifických úkolů těchto složek, např. energetická a výrobní zařízení jako elektrárny, výtopny, cementárny, vápenky; nejvýznamnější ČOV a čistírny odpadních vod, chemické provozy, subjekty nakládající ve větším rozsahu se závadnými látkami, skládky NO.

Celkem bylo na rok 2022 **naplánováno** na IPPC zařízeních provést **689 běžných kontrol** (KC+KSL+KSP), viz souhrnná tabulka.

Všech subjektů, i mimo IPPC, se pak týkají kontroly plnění povinnosti dle zákona o integrovaném registru znečišťování (**KIR**), tzn. zejména kontroly vedení evidence a případného ohlašování do Integrovaného registru znečišťování (**IRZ**) prostřednictvím Integrovaného systému plnění ohlašovacích povinností (**ISPOP**) a kontroly v rámci zákona č. 167/2008 Sb., o předcházení ekologické újmy (**KEU**) a nařízení vlády č. 295/2011 Sb. (finanční zajištění; základní, příp. podrobné hodnocení rizika).

Opakované kontroly na místě - rovněž pak inspekce naplánovala provést nebo provádí operativně, v souladu s odst. 8 § 20b zákona o IPPC opakované kontroly na místě, pokud zjistila v rámci výkonu kontroly na místě závažné porušení závazných podmínek IP (do 6 měsíců od této kontroly).

Mimořádné kontroly plánuje a provádí inspekce zejména za účelem prošetření stížností týkajících se ŽP a vyšetření závažných havárií, mimořádných událostí a případů nedodržování požadavků v oblasti

ŽP, a pokud je třeba, i před vydáním IP, přezkumem závazných podmínek nebo změnou IP. Mimořádné kontroly jsou též prováděny na základě poznatků z kontrolní činnosti.

Plán kontrol se dotýká aktuálně celkem **1496 IPPC zařízení** s platným IP (aktivních) a reflektuje též **složkové úkoly odborných oddělení** technické ochrany ŽP.

Rozložení kontrol na zařízeních pod IPPC podle typu:

Typy kontrol	Počty kontrol 2022	(Počty kontrol 2021)
Celkové - komplexní kontroly v oblasti ŽP	269	(293)
Kontroly složkové (vícesložkové) na plnění podmínek IP	412	(429)
Kontroly dle specifických úkolů a problematiky regionu	8	(14)
Celkově program běžných kontrol	689	(736)
Kontroly plnění povinnosti dle zákona o IRZ	263	(266)
Kontroly v rámci zákona o předcházení ekologické újmy	74	(86)
Celkem integrované agendy	1026	(1088)

Nedozorová činnost

Další podstatnou částí činnosti v oblasti integrovaných agend v roce 2022 budou vyjádření, sdělení, posudky apod. Jedná se o souhrnné dokumenty, které obsahují vyjádření jednotlivých složek ČIŽP ve svých odbornostech.

Vyjádření vydávaná OI a ředitelstvím inspekce v procesu posuzování vlivů na ŽP podle zákona č. 100/2001 Sb. Na základě předchozích let lze i pro rok 2022 očekávat, že největší podíl bude představovat zpracování vyjádření právě v rámci procesu EIA/SEA (cca 700 vyjádření).

Vyjádření k žádostem o vydání nebo ke změnám IP. Krajské úřady vyžadují od Inspekce zhodnocení její perfektní znalosti provozů tím, že požadují zpracovávání těchto odborných vyjádření a takto zajištění kontrolovatelnosti a vymahatelnosti závazných podmínek provozu IP. Provádí koordinátoři integrovaných agend ve spolupráci s ostatními odbornými odděleními OI Inspekce (cca 700 vyjádření).

Dále budou zpracovávána vyjádření k dobrovolným environmentálním nástrojům jako je např. **EMAS** nebo programu **Bezpečný podnik** a příp. k **ekologickým auditům** aj.

Nezanedbatelný je i např. aktivní podíl inspekce na činnosti v **technických pracovních skupinách** zejména při **MŽP** „Kraje a integrovaná prevence“ a při **MPO** „Fórum pro výměnu informací o BAT“. Důležitou oblastí činnosti Inspekce je též shromažďování a předávání informací **na MŽP** např. pro **podávání zpráv** Evropské komisi. Dále inspekce připomínkuje návrhy novel obecně závazných právních předpisů. Časově velmi náročnou činností je i poskytování informací na základě žádostí veřejnosti v rámci informačních zákonů.

Závěr

Bohužel, činnost jak v loňském, tak i v letošním roce 2022 velmi silně ovlivňuje, současně jako u jiných subjektů, pandemie COVID - 19. Část kapacity OIA bude též nutno využít na spolupráci nebo přímo na řešení podnětů, šetření havárií, nestandardních stavů provozu zařízení, apod.

2. OCHRANA OVZDUŠÍ, OZONOVÉ VRSTVY A KLIMATICKÉHO SYSTÉMU ZEMĚ

Právní rámec činnosti

Česká inspekce životního prostředí, složka ochrany ovzduší, bude v roce 2022 zajišťovat výkon státní správy na úsecích vlastní ochrany ovzduší, ochrany ozonové vrstvy a ochrany klimatického systému Země podle obecně závazných národních právních předpisů i přímo účinných předpisů ES s důrazem na aktuální požadavky ochrany životního prostředí. Těmito právními předpisy, pokrývajících výše uvedené oblasti ochrany životního prostředí, jsou:

Ochrana ovzduší, udržitelnost biopaliv, integrovaná kontrola a prevence:

- **zákon č. 201/2012 Sb.** o ochraně ovzduší, ve znění pozdějších předpisů,
- **vyhláška MŽP č. 415/2012 Sb.** o přípustné úrovni znečišťování a o provedení některých dalších ustanovení zákona o ochraně ovzduší a Nařízení vlády č. 189/2018 Sb. o kritériích udržitelnosti biopaliv a snižování emisí skleníkových plynů z pohonných hmot,
- **zákon č. 76/2002 Sb.** o integrované prevenci, ve znění pozdějších předpisů,
- **zákon č. 25/2008 Sb.** o integrovaném registru znečišťování a integrovaném systému plnění ohlašovacích povinností v oblasti ochrany životního prostředí, ve znění pozdějších předpisů,
- **zákon č. 100/2001 Sb.** o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů.

Ochrana ozonové vrstvy a klimatického systému Země:

- **zákon č. 73/2012 Sb.** o látkách, které poškozují ozonovou vrstvu, a o fluorovaných skleníkových plynech, ve znění pozdějších předpisů,
- **vyhláška MŽP č. 257/2012 Sb.** o předcházení emisím látek, které poškozují ozonovou vrstvu, a fluorovaných skleníkových plynů, ve znění pozdějších předpisů,
- **nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1005/2009** o látkách, které poškozují ozonovou vrstvu,
- **nařízení Komise (EU) č. 744/2010**, kterým se mění Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1005/2009 o látkách, které poškozují ozonovou vrstvu, s ohledem na kritická použití halonů,
- **nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 517/2014** o fluorovaných skleníkových plynech,
- **nařízení Komise (ES) č. 2067/2015, č. 304/2008, č. 2066/2015, 306/2008, č. 307/2008, č. 2065/2015, č. 2068/2015, č. 1497/2007, č. 1516/2007 a č. 1191/2014**, vydaná k provádění nařízení Evropského parlamentu a Rady o fluorovaných skleníkových plynech a ke kontrolám dodržování povinností,
- **zákon č. 383/2012 Sb.** o podmínkách obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů,
- **nařízení Komise (EU) č. 601/2012** o monitorování a vykazování emisí skleníkových plynů podle směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/87/ES,
- **nařízení Komise (EU) č. 2018/2067** o ověřování a akreditaci ověřovatelů podle směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2003/87/ES.

Plán kontrol

Kontrolní činnost inspektorů ochrany ovzduší České inspekce životního prostředí bude v roce 2021 zaměřena na **řešení aktuálních případů z oblastí ochrany ovzduší, ozonové vrstvy a klimatického**

systému Země, jakož i na prevenci před nežádoucími činnostmi, které mohou nepříznivě ovlivňovat stav v uvedených oblastech.

Prioritou zůstávají **kontroly stacionárních zdrojů znečišťování ovzduší**, které se největší měrou podílejí na znečišťování ovzduší a přispívají ke znečištění ovzduší látkami nebo jejich prekurzory – polétavým prachem, polycyklickými aromatickými uhlovodíky, oxidy dusíku a přízemním ozonem. U stacionárních zdrojů znečišťování ovzduší se jedná zejména o kontroly dodržování emisních limitů, emisních stropů, podmínek provozu zdrojů uvedených v povoleních k jejich provozu, včetně podmínek uvedených v provozních řádech jako součástí povolení, spolu s podmínkami provozu stanovenými provozovateli zdrojů při překročení regulační prahové hodnoty. V zaměření kontrolní činnosti na rok 2022 je zahrnuta i skupina stacionárních zdrojů z oblasti nižších příkonů nebo kapacit, které se na lokální úrovni významně podílejí na znečišťování ovzduší tuhými znečišťujícími látkami (polétavým prachem), jako kotelny na pevná paliva, zpracování dřeva, sila, zpracování kameniva, výroba stavebních materiálů i jejich recyklace a výroba keramiky.

Stejně jako v roce 2021, tak i v roce 2022 bude velká pozornost věnována **zdrojům emitujícím látky vyvolávající u obyvatel pachový vjem**, jako jsou chovy hospodářských zvířat, výroby bioplynu, kafilerie, kompostárny, skládky komunálních odpadů, čistírny odpadních vod, lakovny a ostatní povrchové úpravy, výroby a zpracování polymerů, sušárny dřeva a dřevní štěpky, skladování a spalování odpadů, udírny a provozy na zpracování rostlinných a živočišných surovin na potraviny a krmiva pro zvířata. Ke kontrolám dodržování emisních limitů i ke zjišťování úrovně znečišťování pachovými látkami bude využívána odběrová a měřicí technika oddělení ochrany ovzduší ředitelství České inspekce životního prostředí.

Zaměření kontrolní činnosti v roce 2022 obsahuje i kontroly výkonu osob s autorizací nebo certifikací Ministerstva životního prostředí k vybraným činnostem v oblastech ochrany ovzduší, ozonové vrstvy a klimatického systému Země, jakož i osob vykonávajících činnosti na základě povolení Ministerstva životního prostředí. Podle zákona č. 201/2012 Sb. především kontroly osob s autorizací k jednorázovému měření emisí, podle zákona č. 73/2012 Sb. pak především kontroly osob s certifikací k servisu a kontrole těsností zařízení obsahující regulované látky a fluorované skleníkové plyny.

Důležitou činností inspektorů ochrany ovzduší je jejich zapojení do povolovacího řízení stacionárních zdrojů znečišťování jako důležitého preventivního prvku ochrany ovzduší, a pokud budou požádáni, tak se budou vyjadřovat i k žádostem o vydání nebo ke změnám integrovaných povolení. V souladu s účinnými nástroji zlepšování kvality ovzduší bude inspekce ve svých vyjádřeních v povolovacích řízeních prosazovat snížení emisí znečišťujících látek do ovzduší - bude využívat možnosti podávat návrhy na stanovení specifických emisních limitů pro znečišťující látky i pro látky obtěžující zápachem u zdrojů s rizikem obtěžování zápachem nebo stanovení takových technických podmínek provozu, jejichž dodržováním budou emise těchto látek minimalizovány. Inspektoři složky ochrany ovzduší se budou podílet na vyjádření k záměrům projednávaným v režimu zákona o posuzování vlivů na životní prostředí (EIA), zejména na posouzení předpokládaných vlivů záměrů na ovzduší.

V oblasti **ochrany ozonové vrstvy a klimatického systému Země** budou kontroly zaměřeny jak na dodržování podmínek při omezování úniků regulovaných látek a fluorovaných skleníkových plynů do životního prostředí, tak na prevenci jejich úniků při zacházení s těmito látkami včetně jejich zneškodňování. U provozovatelů chladicích a klimatizačních zařízení budou i nadále v roce 2022 kontrolovány instalace detekcí úniku chladiv, jejich provozování i ověřování funkčnosti a bude kontrolováno dodržování podmínek při zajišťování kontroly těsnosti chladicích a klimatizačních zařízení. Kontrolován bude i výkon činnosti osob s certifikátem Ministerstva životního prostředí k instalaci zařízení, kontrolám jejich těsnosti, znovuzískávání, regeneraci a recyklaci chladiv i jejich zneškodňování. Kontrola dodržování zákazů a omezování používání regulovaných látek, jejich znovuzískávání, sběr a zneškodňování je stále prioritou kontrolní činnosti inspekce v oblasti ochrany

ozonové vrstvy Země. Česká inspekce životního prostředí bude dohlížet na dodržování podmínek dovozu halonů (regulovaných látek) pro jejich kritická použití i dodržování harmonogramu zákazu užívání halonů jako náplní stabilních hasicích systémů a na jejich zneškodňování. Poznatky získané během kontrol osob zacházejících s regulovanými látkami – jejich dovozem - budou využity v činnosti, kterou je inspekce též pověřena, a to správou poplatku za dovoz těchto látek. Kontrolní činnost inspekce v oblastech ochrany ozonové vrstvy (omezování a prevence úniků regulovaných látek) i klimatického systému Země (omezování a prevence úniků fluorovaných skleníkových plynů) se značně prolíná, protože postupně dochází k náhradám používání regulovaných látek fluorovanými skleníkovými plyny a některá chladiva jsou směsmi obou skupin látek. V plánu kontrol jsou proto obě tyto skupiny kontrolní činnosti spojeny.

Jako součást péče o klimatický systém Země bude kontrolován rozsah veškerých povinností provozovatelů zařízení zařazených do systému obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů, zejména oxidu uhličitého, a to jak provozovatelů stacionárních zařízení, tak provozovatelů letadel. V roce 2022 bude kontrolní činnost v této oblasti zaměřena na zařízení s výjimkou účasti na systému obchodování podle §6a zákona č. 383/2012 Sb. a na zařízení vyřazená z obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů.

Inspektoři složky ochrany ovzduší se budou účastnit i kontrol integrovaných, tedy kontrol zařízení s integrovaným povolením vydaným dle zákona č. 76/2002 Sb.

Kontrolní činnost inspektorů složky ochrany ovzduší je plánována jako činnost integrovaná, a to zejména integrací kontrolní činnosti v oblastech vlastní ochrany ovzduší, ochrany ozonové vrstvy a ochrany klimatického systému Země, a dále pak integrací mezi-složkovou v rámci inspekce u zařízení s integrovaným povolením. Do plánu kontrol jsou zařazeny kontroly zařízení s integrovaným povolením jak složkové, tak vícenosložkové.

Předpokladem pro efektivní výkon kontrolní činnosti ve všech svěřených oblastech jsou i údaje z evidence o provozu zařízení, jeho údržbě, mimořádných provozních stavech i činnosti autorizovaných a certifikovaných osob. Proto jsou do plánu zahrnuty i kontroly veškerých evidenčních a oznamovacích povinností kontrolovaných osob.

V rámci spolupráce s ostatními orgány státní správy bude pokračovat spolupráce s Celními úřady při kontrolách dodržování povinností při dovozech a vývozech regulovaných látek i fluorovaných skleníkových plynů a výrobků či zařízení s jejich obsahem.

Během přípravy zaměření kontrolní činnosti v roce 2022 byla dána možnost dotčeným odborům Ministerstva životního prostředí se k zaměření kontrol vyjádřit a návrhy podat. Návrh Odboru ochrany ovzduší a Odboru energetiky a ochrany klimatu Ministerstva životního prostředí byl do plánu inspekce pro rok 2022 zahrnut v plném rozsahu.

S ohledem na značný rozsah kontrolní činnosti pokrytý složkovými úkoly nebyl žádným oblastním inspektorátem podán návrh na zařazení specifického úkolu.

Počty plánovaných kontrol podle typu zdrojů, zařízení, činností, nebo kontrolovaných osob, v roce 2022:

Kontrolované zdroje / zařízení / osoby	Počty plánovaných kontrol
Zdroje vyjmenované v příloze č. 2 k zákonu o ochraně ovzduší	1024
Zařízení s integrovaným povolením se zdroji znečišťování ovzduší (kontroly integrované + kontroly složkové)	393
Zdroje nevyjmenované v příloze č. 2 k zákonu o ochraně ovzduší	76
Zařízení zařazená do systému obchodování s oxidem uhličitým	67

Zařízení s regulovanými látkami nebo fluorovanými skleníkovými plyny – dovoz, výroba, provozování	134
Autorizované osoby, certifikované osoby	64
celkem	1758

Počty kontrol plánovaných jednotlivými odděleními ochrany ovzduší oblastních inspektorátů a ředitelství v roce 2022:

odd. ochrany ovzduší zdroje /činnosti/osoby	Brno	ČB	HB	HK	Liberec	Olomouc	Ostrava	Plzeň	Praha	UL	ŘDT	celkem
z. př. 2	100	26	103	52	27	110	238	178	60	125	5	1024
z. IPPC	13	49	28	77	19	31	19	30	72	55	0	393
z. mimo př. 2	4	0	0	2	1	1	14	43	0	11	0	76
ET	13	2	5	12	1	4	6	1	9	12	2	67
RL+FP	10	13	11	24	7	10	10	22	10	11	6	134
AO+CO	6	3	6	8	9	7	7	2	5	7	4	64
celkem	146	93	153	175	64	163	294	276	156	221	17	1758

Složkové úkoly

Oblast ochrany ovzduší

- Kontroly dodržování emisních limitů, emisních stropů látek znečišťujících ovzduší a technických podmínek provozu provozovateli stacionárních zdrojů znečišťování ovzduší uvedených v příloze č. 2 k zákonu o ochraně ovzduší, s využitím jak výsledků měření emisí zajišťovaných provozovateli zdrojů, měření měřicí technikou ČÍŽP, tak kontrolou ostatních dokladů vypovídajících o provozu a emisích zdrojů.
- Kontroly dodržování zvláštních podmínek provozu stanovených provozovatelům zdrojů při překročení regulační prahové hodnoty (stanovené povoleními k provozu / regulačními řády).
- Kontroly dodržování ostatních podmínek a povinností provozovatelů stacionárních zdrojů uvedených v příloze č. 2 k zákonu o ochraně ovzduší při ochraně ovzduší, a to provozování zdroje na základě povolení, spalování povolených paliv a dodržování dalších podmínek povolení, zjišťování úrovně znečišťování prostřednictvím autorizovaných osob i instalace a provozování systému kontinuálního měření emisí, dodržování evidenčních a ohlašovacích povinností.
- Kontroly dodržování podmínek ochrany ovzduší provozovateli stacionárních zdrojů znečišťování ovzduší neuvedených v příloze č. 2 k zákonu o ochraně ovzduší provozovaných právníky nebo podnikajícími fyzickými osobami.
- Kontroly výkonů činností osob s autorizací Ministerstva životního prostředí na úseku ochrany ovzduší a ochrany klimatického systému Země – měření emisí, měření imisí, odborné posudky, rozptylové studie.
- Průběžná aktualizace údajů o spalovnách odpadů a o spolu-spalovacích zařízeních zjištěných na základě kontrol provozu těchto zařízení a jejich měsíční předávání správci registru.

Oblast ochrany ozonové vrstvy

- Dodržování rozsahu a podmínek certifikátů Ministerstva životního prostředí vydaných podle zákona o látkách, které poškozují ozonovou vrstvu, a o fluorovaných skleníkových plynech, osobám k recyklaci výrobků s obsahem regulovaných látek, znovuzískávání regulovaných látek a k jejich zneškodňování.

- Kontroly dodržování podmínek osobami provozujícími stacionární zařízení s obsahem regulovaných látek nejméně 3 kg a osob vykonávajících činnosti, na které je vyžadována certifikace nebo povolení.
- Kontroly instalace a provozování systému detekce úniku chladiv a hasiv na bázi regulovaných látek.
- Kontroly dovozců, výrobců a vývozců regulovaných látek – licence Komise, podávání zpráv.
- Kontroly dovozců regulovaných látek pro kritická použití a plnění jejich poplatkové povinnosti v plném rozsahu povinnosti inspekce jako správce poplatku.

Oblast ochrany klimatického systému Země

- Ověřování údajů o zařízeních zařazených do systému obchodování s povolenkami na emise oxidu uhličitého, která jsou uvedena v povoleních, i jejich provozování; kontroly plnění povinnosti ohlašování změn, kontroly dodržování povinností vůči správci registru povolenek.
- Kontroly dodržování podmínek zjišťování, zveřejňování a vykazování emisí oxidu uhličitého včetně metodiky zjišťování a jeho frekvence, stanovených provozovatelům stacionárních zařízení v povolení.
- Kontroly plnění povinností stanovených provozovatelům letadel zákonem č. 383/2012 Sb., o podmínkách obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů, včetně dodržování podmínek stanovených v plánech pro zjišťování emisí a tunokilometrů.
- Kontroly dodržování povinností provozovateli zařízení s obsahem fluorovaných skleníkových plynů odpovídajícím 5 tunám ekvivalentu CO₂ a vyšším i osob vykonávajících činnosti, na které je vyžadována certifikace.
- Kontroly instalace a provozování systému detekce úniku chladiv s fluorovanými skleníkovými plyny.
- Kontroly dovozců částečně fluorovaných skleníkových plynů a těchto plynů obsažených v předem naplněných výrobcích nebo zařízeních – dodržování kvót, podávání zpráv.

3. OCHRANA VOD

Právní rámec činnosti

Základem činnosti je kontrola plnění povinností podnikajících fyzických nebo právnických osob v oblastech, kterými byla ČIŽP pověřena dle:

- **zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů, včetně prováděcích předpisů a předpisů ES se zaměřením na**
 - kontrolu a plnění podmínek povolení k nakládání s povrchovými nebo podzemními vodami,
 - kontrolní zjišťování jakosti a množství vypouštěných odpadních vod včetně zjišťování zdrojů znečišťování,
 - kontrolu ochrany jakosti vod při nakládání se závadnými látkami,
 - kontrolu vodních děl určených ke zneškodňování znečištění v odpadních vodách nebo k jejich vypouštění do vod povrchových nebo podzemních nebo do kanalizací,
 - kontrolu uvádění vypouštění odpadních vod do vod povrchových nebo podzemních do souladu s požadavky zákona v případech vyžadujících zvláštní pozornost,
 - kontrolu ochrany vodních poměrů a vodních zdrojů (zejména odběr povrchových a podzemních vod),
 - řešení starých ekologických zátěží,
 - kontrolu dodržování ustanovení o poplatcích za vypouštění odpadních vod do vod povrchových;
- **zákona č. 224/2015 Sb., o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami nebo chemickými směsmi, ve znění pozdějších předpisů a předpisů ES se zaměřením na**
 - kontrolu dodržování ustanovení zákona,
 - koordinaci kontrol (KÚ, HZS, ČBÚ, SÚIP, KHS),
 - zpracování zprávy o kontrole dle přílohy č. 4 zák. č. 229/2015 Sb.,
 - zprávu o kontrole dle § 41 zák. č. 224/2015 Sb.,
 - přípravu, zpracování a projednávání ročního plánu kontrol;
- **zákona č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci, ve znění pozdějších předpisů.**

Plán kontrol

Plán kontrolní činnosti se sestává z plánů činnosti jednotlivých oddělení ochrany vod OI ČIŽP připravených pro rok 2022 na základě pokynů ředitelství ČIŽP a dále na základě plánů kontrol dle IPPC. Plán kontrolní činnosti je členěn do jednoho hlavního úkolu, kterým je kontrola integrovaných zařízení, sedm složkových úkolů a řady specifických úkolů.

Specifické úkoly odrážejí konkrétní problémy daného regionu, a proto si je navrhuje oblastní inspektoráty na základě svých zkušeností z minulých let a aktuálních problémů v daném regionu. Cílem těchto úkolů je provedení kontrol, které nelze přiřadit ke složkovým kontrolám u velké šíře zdrojů znečištění.

V průběhu roku jsou inspektory OOV mimo kontrol uvedených v plánu činnosti prováděny i další, neplánované kontroly, např. na základě podnětů, kontroly vycházející ze zjištění při běžné kontrolní činnosti a mimořádné kontroly u subjektů, kde bylo v minulosti zjištěno závažné porušení zákonů nebo kde došlo k mimořádné události nebo havárii.

Priority OOV

Prioritním úkolem pro rok 2022 jsou jednak kontroly, jejichž provedení je dáno zákony - tedy kontroly zařízení s integrovaným povolením (úkol H 1) a kontroly subjektů, na něž se vztahuje zákon o prevenci

závažných havárií (úkol S 7). V rámci složkových úkolů jsou pro rok 2022 jako prioritní určeny kontroly velkých zdrojů znečištění průmyslových subjektů nakládajících s nebezpečnými závadnými látkami (úkol S 3) s tím, že kontroly budou zahrnovat též kontrolu vypracování a aktuálnosti havarijních plánů podle vyhlášky č. 450/2005 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Také by mělo dojít ke kontrole zabezpečení skladu nebezpečných závadných látek a provádění zkoušek těsnosti. Zaměření těchto kontrol bude na jiné nebezpečné závadné látky, než jsou látky ropného původu.

Rozložení kontrol podle úkolů v rámci plánu OOV:

Úkol	Označení úkolu	Počet plánovaných kontrol
Kontrola nejvýznamnějších komunálních čistíren odpadních vod velikosti nad 10 000 EO	S 1	143
Kontrola komunálních čistíren odpadních vod v kategorii od 500 do 10 000 EO	S 2	212
Kontrola průmyslových subjektů nakládajících se závadnými látkami	S 3	176
Kontrola realizace sanací starých ekologických zátěží a dlouhodobých havárií na podzemních vodách	S 4	155
Kontrola odběrů vod	S 5	87
Kontrola zemědělských podniků z hlediska plnění požadavků vodního zákona	S 6	105
Kontrola dodržování zákona č. 224/2015 Sb., o prevenci závažných havárií	S 7	140
Specifické úkoly v oblasti ochrany vod	Sp	201
Celkem*		1 219

* Poznámka: inspektoři OOV provedou v rámci úkolu H 1 „Kontroly zdrojů znečišťování složek ŽP s platným integrovaným povolením“ ve spolupráci s ostatními složkami ČIŽP další 473 kontroly. Celkem tak budou za OOV v roce 2022 provedeny 1 692 plánované kontroly.

Vícesložkové úkoly

Integrovaný úkol (H 1): Kontroly zdrojů znečišťování složek ŽP s platným integrovaným povolením

Ve spolupráci s ostatními složkami budou inspektoři OOV také v roce 2022 kontrolovat provozy vybraných zařízení s integrovaným povolením na základě zavedené koordinace v rámci příslušného oblastního inspektorátu a v souladu s pokyny ředitelství ČIŽP. Současně se předpokládá, že určení inspektoři OOV budou garanty integrovaných kontrol v případech, kde v integrovaných povoleních dominuje vodohospodářská problematika.

Složkové úkoly

Složkový úkol 1 (S 1): Kontrola nejvýznamnějších komunálních čistíren odpadních vod velikosti nad 10 000 EO

Kontroly budou provedeny u zdrojů skutečné kapacity nad 10 000 EO. Kontroly u jednotlivých zdrojů této kategorie se provádí s četností minimálně 1x za 2 roky. Bude použita forma předem oznámených

i neoznámených kontrol. Dohled ČIŽP bude zaměřen na dodržování všech zákonem stanovených obecných povinností i konkrétních podmínek uvedených v platných vodoprávních povoleních.

Složkový úkol 2 (S 2): *Kontrola komunálních čistíren odpadních vod v kategorii od 500 do 10 000 EO*

Systém kontrol navazuje na předešlé roky. Kontroly budou provedeny u zdrojů velikosti 500 – 10 000 EO tak, aby u zdrojů velikosti nad 2 000 EO byla kontrola provedena minimálně 1x za 3 roky, u zdrojů velikosti 500 – 2 000 EO minimálně 1x za 5 let.

Vlastní zaměření kontrol je stanoveno obdobně jako u velkých komunálních čistíren. Přednostně budou prováděny kontroly čistíren dosud nekontrolovaných nebo těch, u kterých byly zjištěny nedostatky v provozování zařízení.

Složkový úkol 3 (S 3): *Kontrola průmyslových subjektů nakládajících se závadnými látkami*

Úkol navazuje na loňský rok, kdy byla činnost inspekce omezena epidemiologickými opatřeními. Kontroly se zaměří na dodržování povinností dle ustanovení § 39 vodního zákona, tj. zejména na požadované zajištění vodohospodářského zabezpečení skladování a manipulace s nebezpečnými závadnými látkami a se závadnými látkami ve větším rozsahu ve významných průmyslových provozech a také v opuštěných průmyslových zónách. Zaměření těchto kontrol je doporučeno na jiné nebezpečné závadné látky, než jsou látky ropného původu. Prověřeno bude plnění obecných zákonných povinností (např. zpracování, schválení a aktuálnost havarijních plánů podle vyhlášky č. 450/2005 Sb., ve znění pozdějších předpisů; zabezpečení skladů nebezpečných závadných látek; provádění zkoušek těsnosti v těchto provozech), plnění podmínek platných vodoprávních povolení a dodržování provozních předpisů. Přednostně budou kontrolovány subjekty nakládající se zvláště nebezpečnými závadnými látkami a nebezpečnými závadnými látkami (dle přílohy č. 1 vodního zákona) a se závadnými látkami ve větším rozsahu.

Součástí úkolu je i kontrola provozu a plnění podmínek vodoprávních povolení průmyslových ČOV (průmyslové čistírny u chemických provozů, deemulgační stanice, neutralizační stanice apod.).

Tento složkový úkol se dále dělí a rovněž bude i vyhodnocován samostatně pro tři oblasti zaměření kontrol:

- neutralizační stanice (a rovněž i další typy průmyslových čistíren, jako jsou např. deemulgační stanice a ČOV u chemických provozů apod.);
- čpavkové hospodářství;
- všechny ostatní průmyslové provozy.

Složkový úkol 4 (S 4): *Kontrola realizace sanací starých ekologických zátěží a dlouhodobých havárií na podzemních vodách*

Předmětem tohoto složkového úkolu je zajištění stálého dohledu ČIŽP nad realizací sanací SEZ a provedení kontrol aktuálního stavu řešení případů dlouhodobých havárií na podzemních vodách (lokality s uzavřenou ekologickou smlouvou i bez uzavřené ekologické smlouvy) včetně kontrol plnění termínů opatření k nápravě uložených rozhodnutím ČIŽP. Mimo běžné činnosti, většinou prováděné v rámci svolaných kontrolních dnů, provedou inspektoři OOV povinně kontroly nebo zjištění aktuálního stavu u lokalit, kde se blíží termín plnění uloženého opatření k nápravě.

Vlastní kontroly provádění sanačních prací a monitoringu probíhají většinou formou účasti na kontrolních dnech ve spojení s fyzickou prohlídkou lokalit a se zaprotokolováním stanoviska ČIŽP k průběhu sanačních prací a jejich dosavadním výsledkům. Inspektoři OOV se budou aktivně podílet na řešení případů, kde je jejich účast nezbytná, zejména před zahájením sanace, před vydáním nových rozhodnutí, při aktualizaci vydaných rozhodnutí, ukončování sanace apod. V souladu se Směrnicí MF ČR a MŽP č. 4/2017 budou inspektoři OOV vydávat požadovaná stanoviska. U vybraných lokalit

sanací, zejména těch, kde dochází ke vzniku nebo přepravě velkého objemu odpadů, budou inspektori OOV spolupracovat s inspektory OOH.

Složkový úkol 5 (S 5): *Kontrola odběrů vod*

Tento úkol bude zpracován samostatně pro tři oblasti zaměření kontrol, a to:

- Kontrola odběrů povrchových vod využívaných v provozech výroby energií (vodní elektrárny obecně, malé vodní elektrárny) i v ostatních provozech (náhony k výrobním zařízením jako např. vodní mlýny) bude se zaměřením na dodržování vodoprávních povolení. Cílem předmětného úkolu je kontrola dodržování minimálních zůstatkových průtoků převážně během letního období.
- Převážně v zimním období bude prováděna kontrola podmínek povolení k odběrům povrchových i podzemních vod v lyžařských střediscích, kde se používá voda k umělému zasněžování sjezdovek.
- Celoročně budou kontrolovány odběry povrchových a podzemních vod u všech ostatních odběratelů (závlahy, odběry provozovateli vodovodů pro pitné účely, odběry v zemědělství, průmyslu, v oblasti služeb apod.)

Složkový úkol 6 (S 6): *Kontrola zemědělských podniků z hlediska plnění požadavků vodního zákona*

Složkový úkol je zaměřen na plnění všech požadavků vodního zákona, především pak na kontrolu zajištění bezpečného nakládání se specifickými závadnými látkami, které se v oboru zemědělství produkují, nebo je s nimi nakládáno.

Složkový úkol 7 (S 7): *Kontrola dodržování zákona č. 224/2015 Sb., o prevenci závažných havárií*

Rozsah kontrol je stanoven plánem kontrol schváleným Ministerstvem životního prostředí. V roce 2022 budou kontrolovány objekty zařazené do skupiny B a vybrané objekty zařazené do skupiny A. Nad rámec tohoto plánu je možné provádět kontroly nezařazených objektů zaměřené na aktuálnost údajů v oznámení o nezařazení - zjišťování množství skladovaných vybraných nebezpečných chemických látek.

V rámci každé kontroly, týkající se prevence závažných havárií, bude uvedena informace o vnitřním havarijním plánu podle zákona o prevenci závažných havárií a vnitřním havarijním plánu podle vodního zákona. Do zprávy o kontrole pro objekty kategorie B budou uvedeny informace o obou druzích plánů, případně jejich návaznosti. Pro objekty kategorie A, kde není vnitřní havarijní plán podle zákona o prevenci závažných havárií vyžadován, bude uvedena informace, zda přesto existuje a zda existuje tento plán podle vodního zákona, případně opět jejich návaznosti.

Specifické úkoly v oblasti ochrany vod

Tyto úkoly jsou stanoveny vedoucími jednotlivých OOV OI s ohledem na významné specifické vodohospodářské problémy v územní působnosti konkrétních OI ČIŽP. Jedná se o kontroly zaměřené do určité oblasti, která není pokryta specifickými úkoly, např. kontroly čistíren odpadních vod kapacity menší než 500 EO, kontrola vypouštění odpadních vod z volných kanalizačních výpustí, проверка plnění povinností provozovatelů rekreačních objektů ve vymezené rekreační oblasti, kontroly zdrojů znečišťování v ochranných pásmech vodní nádrží apod. Cílem specifických úkolů je zhodnocení stávajících poznatků z minulých období a osvěta podnikatelů neobeznámených se znalostí vodního zákona.

Nedozorová činnost

Mezi další činnosti řešené složkou ochrany vod patří vedení centrální evidence havárií, řešení podnětů přijatých od fyzických a právnických osob, stížností, zpracování stanovisek, vyjádření, účast v mezinárodních komisích, účast v pracovních komisích a předávání informací na MŽP např. pro podávání zpráv Evropské komisi, účast na plánování v oblasti vod (plány dílčích povodí, programy opatření), spolupráce s vodoprávními úřady všech úrovní a dalšími úřady a plnění povinností daných informačními zákony. Inspektoři OOV rovněž připomínají návrhy novel obecně závazných právních předpisů. I nadále bude pokračovat spolupráce s orgány integrované inspekce při kontrolách dodržování povinností dle zákona o prevenci závažných havárií.

Závěr

Plán kontrol složky ochrany vod pro rok 2022 byl sestaven především na základě zkušeností a praktických znalostí z minulých let se zohledněním personálních kapacit složky ochrany vod a předpokládaných dopadů souvisejících s nálezovou situací Covid-19 a přijatými epidemiologickými opatřeními, které povětšinou omezují výkon kontrolní činnosti.

4. ODPADOVÉ HOSPODÁŘSTVÍ

Právní rámec činnosti

Základem kontrolní činnosti ČIŽP oddělení odpadového hospodářství (OOH) je kontrola plnění povinností, v oblastech, kterými byla inspekce pověřena podle zákonů:

- **č. 185/2001 Sb., o odpadech** a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, vč. souvisejících předpisů ES,
- **č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci**, ve znění pozdějších předpisů,
- **č. 477/2001 Sb., o obalech** a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů,
- **č. 350/2011 Sb., o chemických látkách a chemických směsích**, vč. souvisejících předpisů (ES),
- **č. 102/2001 Sb., o obecné bezpečnosti výrobků** a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Plán kontrol

Plán kontrolní činnosti je členěn do 8 složkových úkolů. Každý složkový úkol, resp. jeho zaměření, je blíže popsán v následujícím textu. Jednotlivá oddělení odpadového hospodářství OI ČIŽP sestavila své plány činnosti pro rok 2022 na základě pokynů ředitelství ČIŽP (ŘDT ČIŽP) a dále na základě plánů kontrol zařízení spadající pod IPPC.

Pro rok 2022 je naplánováno celkem 1181 kontrol v rámci 8 složkových úkolů, specifických úkolů a integrovaných kontrol. 949 kontrol je plánováno jmenovitě, tzn. je znám konkrétní subjekt, u kterého proběhne kontrola. 232 kontrol je plánováno nejmenovitě, tzn. počítá se s provedením této kontroly v rámci složkového úkolu (tematická kontrola), přičemž kontrolovaný subjekt bude stanoven až v průběhu roku (vlastním zjištěním, z jiných zdrojů – podkladů ředitelství, GŘC, krajů apod.). V letošním roce se nadále počítá se spoluprací s dalšími orgány státní správy, zejména s celní správou a Hasičským záchranným sborem České republiky.

Rozložení kontrol podle úkolů v rámci plánu:

Složkový úkol	Počet plánovaných kontrol	Zastoupení v plánu (%)	Jmenovitě plánované (počet)
Zařízení k odstraňování odpadů	138	12%	136
Zařízení k využívání odpadů	118	10%	103
Zařízení ke skladování, sběru a výkupu odpadů, zprostředkovatelé a obchodníci s odpady a sběr, výkupu a využívání vozidel s ukončenou životností	150	13%	124
Zpětný odběr výrobků	94	8%	76
Původci odpadů	352	30%	298
Chemické látky a směsi	167	14%	97
Obaly	79	7%	55
PPO	57	5%	46
Specifický úkol	26	2%	14
celkem - úkoly	1181	100%	949

V průběhu roku jsou obvykle řešeny další neplánované kontroly typu podněty, kontroly, vycházející ze zjištění při běžné kontrolní činnosti, časově omezené kontrolní akce lokálního nebo celorepublikového charakteru, kontroly typu RAPEX apod. Předpokládaný počet provedených kontrol za rok je tak obvykle cca 3500. Některé typy kontrol nelze zařadit pod žádný složkový úkol (nelegální nakládání s odpady mimo určená místa, přeprava odpadu mimo PPO apod.). OI má dále stanovenou prioritu, jež zahrnuje v zásadě provedení několika (opakovaných) kontrol či inspekčních činností.

Kontroly IPPC

Kontroly zařízení s IP tvoří 34 % současného plánu (celkem 403 jmenovitě plánovaných kontrol). Většinu z těchto kontrol představují kontroly původců odpadů (složkový úkol č. 5) a kontroly skládek odpadů (složkový úkol č. 1). Povinnost provádět pravidelné kontroly v minimálním intervalu 1x za tři roky je dáno zákonem o IPPC, resp. směrnicí IED. Vzhledem k pokračující pandemii COVID-19 v roce 2021 bylo nutno část plánovaných kontrol z roku 2021 přesunout do roku 2022.

Složkové úkoly

Členění složkových úkolů a zaměření (možná spolupráce dalších složek):

1. Kontroly různých typů zařízení k odstraňování odpadů (oprávněná i neoprávněná)

- **Skládky odpadů:**
 - skládky nebezpečných odpadů - zkontrolovány budou všechny (s ev. předem projednanými výjimkami),
 - skládky ostatního a inertního odpadu v první fázi provozu namátkově průběžně s tím, že kontroly zařízení s integrovaným povolením se řídí intervaly vyplývajícími ze zákona o integrované prevenci,
 - rekultivované části skládek a skládky v režimu následné péče či uzavřené skládky - kontroly budou prováděny podle regionálních potřeb a znalostí, sledování vyhodnocování stanoveného monitoringu.
- **Zařízení k úpravě odpadů (dekontaminační či solidifikační linky, příp. mechanicko-biologická úprava apod.):**
 - kontroly zařízení, kdy dochází při úpravě k „překategorizaci“ odpadů z kategorie N na odpady kategorie O, zaměření pozornosti na způsob provedení procesu vyloučení nebezpečných vlastností upravovaných odpadů a dalších souvisejících povinností, tj. sledování dalšího nakládání s odpadem kat. O,
 - v případě úprav biologicky rozložitelných odpadů sledování vykazování výstupu a ověření splnění parametru biologické stability.
- **Zařízení k odstraňování kapalných odpadů (např. neutralizační a deemulgační stanice, čistírny odpadních vod a likvidace obsahu jímek):**
 - pozornost bude věnována zpracování kapalných odpadů v čistírnách odpadních vod či zpracování kapalných odpadů na bázi vody v zařízeních ke zpracování odpadů a případná kontrola dodavatelů – provázanost se složkovým úkolem č. 5 (zařazení kapalných odpadů původcem – režim odpadní vody/režim odpadů) – výstupem kontrolní činnosti bude především monitoring zpracování kapalných odpadů za účelem získání poznatků v oblasti zpracování kapalných odpadů.
- **Spalovny odpadů a jiná termická zařízení k odstraňování odpadů či energetickému využívání odpadů:**
 - kontroly zařízení ke spalování nebezpečných odpadů (příp. též u zařízení ZEVO) zaměřit cíleně na způsoby nakládání s popílky ze spalování, a to předání oprávněným osobám (mobilní zařízení, zařízení k solidifikaci atd.) až po konečné zařízení (skládkování, resp. zjistit, kde došlo ke skutečnému odstranění popílků.

Většina kontrol v tomto složkovém úkolu je plánovaná jmenovitě. Kontroly zařízení s vydaným integrovaným povolením se řídí četností vyplývající ze zákona o integrované prevenci.

2. Kontroly různých typů zařízení k využívání odpadů (oprávněná i neoprávněná)

- **Zařízení k využívání biologicky rozložitelných odpadů:**
 - kompostárny - zařízení schválená krajským úřadem a malá zařízení dle § 11 odst. 2 písm. e) zákona o odpadech se zaměřením na dodržování postupů zpracování BRO a povinností daných prováděcím právním předpisem (kontrola průběhu procesu). Subjekty ke kontrole lze vyhledávat v Registru zařízení (ISOH). Zejména se provedou kontroly dosud nekontrolovaných zařízení a dále budou opakovaně zkontrolována taková zařízení, u kterých bylo v minulosti zjištěno závažné porušení právních předpisů.
 - vybrané bioplynové stanice (BPS) pro zpracování odpadů.
- **Zařízení k využívání odpadů na povrchu terénu – terénní úpravy, rekultivace povrchu terénu či povrchových dolů, lomů, pískoven apod.:**
 - zařízení, kde dochází k využívání odpadů na povrchu terénu se zaměřením na způsob konkrétního využití a zároveň zajištění účinné ochrany životního prostředí v lokalitě před negativními dopady v důsledku přímé interakce vnesených odpadů s okolním prostředím. V rámci těchto kontrol bude nadále využíváno přístrojové vybavení, kterým disponuje OOH ČIŽP k zjištění základního screeningu ke splnění kvalitativních požadavků pro využívané odpady, dále může být též použito bezpilotního systému k určení rozsahu terénních úprav.
- **Zařízení, která provádí úpravu odpadů, kde dochází k ukončení odpadového režimu (ust. § 9 a ust. § 10 zákona o odpadech):**
 - recyklační linky, zařízení vyrábějících paliva z odpadů („TAP“), vč. třídíren odpadů apod.).
- **U zařízení pro nakládání s odpadními plasty pod kódy R12 či R13 prověřovat dodávky odpadů ze zahraničí, zejména pak plasty, pryž apod. (provázanost se složkovým úkolem č. 8).**
- **Zařízení k úpravě odpadů biologickými, fyzikálními, chemickými nebo fyzikálně-chemickými procesy a využívání odpadů mechanicko-biologickou úpravou či mechanicko-fyzikální úpravou**
 - prokázání účinnosti úpravy, provázání s dalším složkovým úkolem č. 1, příp. další.

3. Kontroly různých typů zařízení ke skladování, sběru a výkupu odpadů, zprostředkovatelů a obchodníků s odpady a sběru, výkupu a využívání vozidel s ukončenou životností (oprávněná i neoprávněná)

- **Sběr a výkup odpadů (mobilní i stacionární):**
 - mobilní zařízení ke sběru a výkupu odpadů – nepovolná předání/ převzetí odpadů jako předávání odpadů z mobilního zařízení ke sběru a výkupu odpadů do mobilního zařízení ke sběru a výkupu, předávání odpadů ze stacionárního zařízení ke sběru a výkupu odpadů do mobilního zařízení ke sběru a výkupu odpadů,
 - mobilní zařízení pro sběr nebezpečných odpadů - zaměřením na kvalitu a úplnost vyplňování ohlašovacích listů mobilními zařízeními pro sběr v systému SEPNO,
 - zařízení ke sběru a výkupu odpadů, která byla vytipována na základě kontrol původců odpadů provedených v uplynulém období (přebírání většího množství odpadů, zůstatky na skladě),
 - sběrný a výkupný odpadů - prioritně budou průběžně dále kontrolovány výkupny odpadů se zaměřením na neoprávněný příjem odpadů, plnění evidenčních a identifikačních povinností provozovatele při výkupu kovů a bezhotovostní výkup odpadů stanovených vyhláškou či bezúplatný sběr kovových odpadů od nepodnikajících fyzických osob (občanů).

- **Obchodování s odpady („obchodník“) a zprostředkování nakládání s odpady („zprostředkovatel“):**
 - provádění činnosti na základě povolení krajského úřadu v případě obchodníka, nebo zda je činnost zprostředkovatele prováděna na základě ohlášení této činnosti krajskému úřadu.
- **Zařízení ke sběru a zpracování vozidel s ukončenou životností:**
 - schválená zařízení ke sběru a/nebo zpracování vozidel s ukončenou životností - zaměření na fyzické nakládání s vozidly s ukončenou životností (kontrola dodržování provozního řádu (např. kapacita zařízení, místa určená pro skladování a zpracování vozidel s ukončenou životností, postup zpracování vozidel s ukončenou životností), dále vkládání údajů do systému MA ISOH a plnění dalších evidenčních povinností. Kontroly budou zaměřeny na nelegální rozebírání vozidel s ukončenou životností (např. zjištění z vlastní kontrolní činnosti) s využitím systému MA ISOH a na bezplatné vydávání potvrzení při převzetí vozidla s ukončenou životností a na předávání vozidel s ukončenou životností nebo jejich částí ze zařízení oprávněným osobám.
 - Kontroly budou provedeny zejména tam, kde v předchozím období byly zjištěny závažné nedostatky.

Kontroly jsou plánovány zejména jmenovitě.

4. Zpětný odběr výrobků a nakládání s vybranými výrobky (elektrozařízení, baterie a akumulátory a pneumatiky)

- **Výrobci vybraných výrobků** - zaměření především na free riders. Při výběru kontrolované osoby se využívají mj. data ze seznamu dovozců poskytnutá od GŘC.
 - Elektrozařízení - Pokud jsou některé subjekty zároveň provozovateli e-shopů, bude u nich kontrolováno také plnění povinností posledních prodejců.
 - Pneumatiky – kromě free riders kontrola také individuálně plnicích výrobců, především se zaměřením na plnění povinnosti zajištění zpětného odběru, tj. zda jsou místa, která zřídili, opravdu funkční (např. zda nejsou místa zpětného odběru limitována odběrem „kus za kus“).
- **Poslední prodejci** (kamenné prodejny i e-shopy) - primárně se kontroly u posledních prodejců pneumatik, elektrozařízení a baterií a akumulátorů zaměří na zpřístupnění informace o zpětném odběru, tj. povinnost dle § 18 odst. 3 zákona č. 542/2020 Sb., o výrobcích s ukončenou životností (dále jen „zákon o VUŽ“) a dále na předávání zpětně odebraných výrobků s ukončenou životností do systému zpětného odběru dle § 18 odst. 2 písm. b) zákona o VUŽ.
 - ⊖ Elektrozařízení – u posledních prodejců elektrozařízení se kontrola zaměří také na plnění povinnosti zpětného odběru odpadních elektrozařízení v místě prodeje nebo dodávky (v případě e-shopů) a zda je tento odběr prováděn bezplatně.
- **Zpracovatelé výrobků s ukončenou životností (především elektrozařízení)** - zaměření na fyzické nakládání s elektroodpady a jejich následné shromažďování a likvidace, soulad s provozními řády zařízení.
- **Nakládání s vybranými výrobky a místa ZO** – kontroly zaměřené především na nakládání a „nelegální obchod a výkup“ odpadů charakteru výrobků, které podléhají zpětnému odběru, zejména elektroodpady (obecně je řešeno v § 14 zákona o VUŽ). Dále budou kontrolována místa zpětného odběru, jejichž provozovatelé mají nově povinnosti stanovené v § 17 zákona o VUŽ. Mezi tyto povinnosti patří mj. povinnost nakládat s výrobky s ukončenou životností odděleně od ostatních druhů odpadů.

5. Kontroly průmyslových podniků a jiných původců odpadů

- Průmyslové podniky a další původci odpadů – přednostně jsou plánovány kontroly zařízení s integrovaným povolením dle plánu koordinátora IPPC. Další kontroly jsou zaměřeny na průmyslové podniky a jiné původce odpadů, při jejichž podnikatelské činnosti vznikají zejména větší množství nebezpečných odpadů a kapalných odpadů.

- Obce – zaměření především na zajištění míst pro oddělené soustředování složek komunálního odpadu (minimálně nebezpečných odpadů, papíru, plastů, skla, kovů, celoročně zajištěná místa pro oddělené soustředování biologicky rozložitelných odpadů a jedlých olejů a tuků).

6. Kontroly dodržování chemického zákona (včetně nařízení EU: CLP, REACH, POPs, o rtuti a o detergentech) a zákona o biocidech (včetně nařízení BPR)

Tento složkový úkol je zaměřen na kontroly dle zákona č. 350/2011 Sb., o chemických látkách a chemických směsích a podle souvisejících nařízení EU (zejm. nařízení REACH, nařízení CLP, nařízení o POPs, nařízení o detergentech a nařízení o rtuti). Dále budou kontroly prováděny dle zákona č. 324/2016 Sb., o biocidních přípravcích a účinných látkách a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o biocidech), podle kterého je ČIŽP kompetentní ke kontrole některých povinností z nařízení EU č. 528/2012 o dodávání biocidních přípravků na trh a jejich používání. Kontroly mohou být plánované jako jmenovité u subjektů, které na trh uvádějí chemické látky, chemické směsi, předměty, biocidní přípravky, účinné látky nebo předměty ošetřené biocidními přípravky. Do nejmenovitě plánovaných lze zařadit kontroly z tematických okruhů.

V roce 2022 začnou inspektoři používat systém ICSMS ke vkládání informací o některých zkontrolovaných výrobcích v harmonizované sféře (povinnost používat tento systém vyplývá z nařízení EU č. 2019/1020). Předpokládá se, že zejména zpočátku může tato nová povinnost znamenat zvýšenou administrativní zátěž pro inspektory.

• Tematické okruhy v rámci složkového úkolu:

- **REACH-EN-FORCE 10** – V rámci celoevropského kontrolního projektu REF10 budou po celý rok 2022 prováděny „integrované kontroly výrobků“. Předpokládá se, že u jednoho kontrolovaného výrobku bude zjišťován soulad s jedním nebo více předpisy, které se týkají obsahu chemických látek ve výrobcích. Jedná se o omezení látek dle přílohy XVII nařízení REACH (např. azbest, ftaláty, CMR látky v textilu, bisfenol A v termopapíru atd.), omezení obsahu POPs ve výrobcích (perfluorované látky, polybromované difenyly, chlorované parafíny s krátkým řetězcem) a povinnosti vztahující se k obsahu látek vzbuzujících mimořádné obavy (SVHC látek).
- **BPR-EN-FORCE 2** – Tento projekt bude zaměřen na biocidní přípravky obsahující schválené i neschválené účinné látky. Kontroly se mohou soustředit na povolení biocidních přípravků, označování, balení a obsah účinných látek od dodavatelů ze seznamu podle čl. 95. Vzhledem k tomu, že ČIŽP nemá veškeré kompetence ke kontrole biocidů, bude vhodná koordinace kontrol s pracovníky KHS.

7. Kontroly dle zákona o obalech

Prioritou kontrol dle zákona o obalech bude i nadále **kontrola dovozců a výrobců baleného zboží, u kterých je podezření, že neplní žádné povinnosti jim dané zákonem o obalech (tzv. free riders)**. K vytipování dovozců obalů bylo využito podkladů poskytnutých GRČ o dovozech zboží či byli vytipováni tzv. výrobci baleného zboží, např. provozovatelé e-shopů.

Dále se vychází z údajů, které jsou zapsány v Seznamu osob, u nichž je podezření na neplnění § 12 zákona o obalech, tj. nezajištění využití odpadů z obalů ve stanoveném rozsahu. Tento seznam tak jako v předchozích letech vypracovala CENIA a vychází z ročních výkazů o obalech za rok 2020.

8. Přeshraniční přeprava

Plán kontrol přeprav odpadů (PPO) podle článku 50 nařízení 1013/2006 ES ve znění nařízení 660/2014 ES a § 76 zákona o odpadech je zpracován jako samostatný dokument, s veřejnou (obecnou)

a neveřejnou (strategickou) částí. Plán je zpracováván na období tří let (2020-2022), přičemž nedoznal zásadních změn v obecné části oproti minulému období. Dílčí změna nastala již dříve pouze ve „strategické části“, a to zejména s ohledem na nutnost aktualizace dat o vývozech/dovozech a s ohledem na vývoj v oblasti omezení vývozu/dovozu plastů. Plán kontrol PPO jako celek schvaluje podle zákona o odpadech MŽP (aktualizovaná obecná část plánu je vyvěšena na stránkách ČIŽP).

Plán kontrol (strategická část) vychází na základě požadavku nařízení 1013/2006 ES mj. z posouzení rizik vztahujících se na zvláštní toky odpadů a potenciální zdroje nedovolené přepravy. S ohledem na poslední negativní zkušenosti v ČR s dovozem odpadů deklarovaných jako odpadní plasty, budou kontroly zaměřeny především na příjemce této komodity (zejm. subjekty, které uvádí kód využití při příjmu R12/R13). V rámci kontrol bude dle aktuální situace standardně probíhat spolupráce s mobilním dohledem CS na vytipovaném stanovišti.

Specifické úkoly

Specifický úkol odráží konkrétní problémy daného regionu, a proto si jej navrhuje příslušný oblastní inspektorát sám na základě svých zkušeností z minulých období. Jedná se o sérii kontrolních úkonů v určité oblasti, např. podrobné sledování konkrétního zařízení pro nakládání s odpady nebo činnosti oprávněné osoby včetně navazujících vztahů nebo zmapování terénu v určitém regionu, problematické či nové oblasti. Cílem specifických úkolů je mj. zhodnocení stávajících poznatků z minulých období.

Pro rok 2022 si každý OI stanovil minimálně 1 specifický úkol na základě vlastní úvahy:

- **OI Praha:** kontroly subjektů, které (na základě podkladů od CENIA) v ročních hlášeníh o nakládání s odpady vykázaly nestandardní údaje nebo nepodaly žádné hlášení,
- **OI České Budějovice:** kontroly obchodníků s odpady,
- **OI Plzeň:** kontroly uzavřených skládek,
- **OI Ústí nad Labem:** kontroly přeshraniční přepravy odpadů,
- **OI Hradec Králové:** Prioritní úkol 1 - spolupráce s CÚ v rámci přeshraniční přepravy odpadů a prioritní úkol 2 - kontrola provozu autovrakovišť,
- **OI Havlíčkův Brod:** kontroly se zaměřením na nakládání s odpady především papíru, plastů, případně, kovů a skla, které prošly třídícím zařízením (zjištění procenta využitelnosti - recyklace a jiného způsobu využití a procenta zbytkového odpadu a způsobu jeho dalšího nakládání),
- **OI Brno:** sledování toku tornádových odpadů - kontrola nakládání s odpady vzniklými při tornádu,
- **OI Olomouc:** kontrola nakládání s odpady z výroby oxidu titaničitého,
- **OI Ostrava:** kontrola nakládání s odpady v rámci starých ekologických zátěží (SEZ),
- **OI Liberec:** kontrola vybrané společnosti opakovaně porušující zákon o odpadech.

5. OCHRANA PŘÍRODY A CITES

Právní rámec činnosti

Česká inspekce životního prostředí, složka ochrany přírody zajišťuje státní dozor na základě pěti složkových zákonů:

- **č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny**, ve znění pozdějších předpisů,
- **č. 100/2004 Sb., o podmínkách dovozu a vývozu ohrožených druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin** a dalších opatřeních k ochraně těchto druhů, ve znění pozdějších předpisů + související legislativa ES,
- **č. 78/2004 Sb., o nakládání s geneticky modifikovanými organismy a genetickými produkty** a o změně některých souvisejících zákonů,
- **č. 162/2003 Sb., o podmínkách provozování zoologických zahrad** a o změně některých zákonů,
- **č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu**, ve znění pozdějších předpisů,
- **č. 93/2018 Sb., o podmínkách využívání genetických zdrojů podle Nagojského protokolu.**

Plán kontrol

Kontrolní činnost oddělení ochrany přírody ČIŽP se dlouhodobě **zaměřuje na prověřování aktivit a subjektů, které mohou být zdrojem závažného ohrožení zájmů ochrany přírody**. Nejinak tomu bude v novém roce, přestože se dá očekávat, že i ten bude ovlivněn nepříznivou epidemickou situací v ČR. V oblasti obecné ochrany přírody se inspekce bude nadále věnovat především **kontrole dodržování ochrany dřevin rostoucím mimo les, významných krajinných prvků ve smyslu zákona na ochranu přírody a krajiny nebo volně žijících ptáků**. Nedílnou součástí činnosti bude problematika zvláště chráněných částí přírody, zejména vymáhání ochranných podmínek zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů, zvláště chráněných území nebo památných stromů.

V rámci dalších složkových zákonů budou tradičně zastoupeny kontroly zaměřené na dodržování ochrany zemědělského půdního fondu před vnášením cizorodých látek, kontroly subjektů nakládajících s geneticky modifikovanými organismy a kontroly zařízení charakteru zoologické zahrady. Pokračovat bude i kontrolní činnost v oblasti úmluvy CITES, zejména v podobě spolupráce s celními orgány při kontrolách dovozu a vývozu, případně s orgány činnými v trestním řízení při objasňování závažných případů porušování předpisů. Průběžně jsou prováděny kontroly chovatelů, zaměřené na prokázání původu a dodržování dalších zákonných povinností. Do inspekční činnosti se postupně zařazují i kontroly využívání genetických zdrojů podle Nagojského protokolu.

Rozsáhlou část kontrolní činnosti složky ochrany přírody **představuje prošetřování podnětů fyzických osob, spolků nebo jiných orgánů státní správy**, což souvisí s vnímáním inspekce jako nezávislé kontrolní organizace v oblasti ochrany životního prostředí. Doručené podněty jsou přitom nejen zdrojem informací o možném poškozování chráněných zájmů, resp. porušování předpisů, ale též odrazem priorit veřejnosti ve vztahu k ochraně přírody. Nedílnou součástí činnosti inspekce jsou plánované tematické kontroly, které plynou z dosavadních poznatků v oblasti porušování předpisů na ochranu životního prostředí, respektive ze zjištění z předchozí kontrolní činnosti. Plánované kontroly mají podobu celostátních složkových nebo regionálních specifických úkolů, jejichž stručný přehled je uveden níže.

Meziresortní a mezinárodní spolupráce, vzdělávání

V rámci svých kompetencí ČIŽP dlouhodobě spolupracuje s orgány činnými v trestním řízení, tedy Policií ČR, celní správou a justičními orgány, zejména při odhalování obtížně prokazatelných skutků v oblasti životního prostředí. Tradičně se spolupráce týká problematiky ochrany zvláště chráněných druhů, volně žijících ptáků nebo druhů chráněných mezinárodními úmluvami. Obvykle jsou řešeny případy nedovoleného zásahu do přirozeného vývoje a populací těchto druhů, úmyslného zabíjení a vnitrostátního či mezinárodního obchodu s živými i neživými jedinci ZCHD nebo exempláři CITES.

Kontrolní činnost na úseku ochrany přírody by nebyla možná bez průběžného udržování vysokého odborného a právního povědomí inspektorů, zejména v souvislosti s novými vědeckými poznatky, legislativními změnami i nárůstem kontrolních kompetencí. Součástí profesního rozvoje je účast vybraných pracovníků na specializovaných školeních, která zahrnují věcné i právní aspekty ochrany životního prostředí.

Složkové úkoly

Složkový úkol č. 1: *Kontroly zemědělsky hospodařících subjektů v rámci systému Cross Compliance se zaměřením na definované kontrolní požadavky*

V souvislosti s vyplácením zemědělských dotací inspekce průběžně kontroluje dodržování povinných požadavků na hospodaření, které vycházejí ze směrnice o ochraně volně žijících ptáků a směrnice o ochraně přírodních stanovišť. Každoročně je tímto způsobem prověřováno více než jedno procento všech žadatelů o přímé dotace, tedy více než 300 zemědělsky hospodařících subjektů. Kontroly jsou zaměřeny na dodržování ochrany dřevin rostoucích mimo les, významných krajinných prvků vodní tok a údolní niva, hnízdišť ptáků a evropsky významných lokalit. Mechanismus výběru upřednostňuje zejména delší dobu nekontrolované subjekty a žadatele, u kterých bylo v minulosti zjištěno porušení předpisů, dále jsou zařazovány kontroly na podnět dalších subjektů.

Složkový úkol č. 2: *Kontrola dodržování zákonných ustanovení v souvislosti s nakládáním s geneticky modifikovanými organismy*

Stejně jako v přechozích letech jsou plánovány systematické kontroly subjektů, oprávněných na základě rozhodnutí MŽP k nakládání s geneticky modifikovanými organismy. V souladu s průběžně aktualizovaným plánem se kontrola dodržování zákonných ustanovení bude týkat zejména delší dobu neproěřovaných subjektů, které se zabývají převážně tzv. uzavřeným nakládáním s GMO.

Složkový úkol č. 3: *Kontrola zoologických zahrad s licenci, kontroly chovatelských zařízení, která by mohla naplňovat znaky zoologické zahrady*

Předmětem úkolu jsou v první řadě kontroly stávajících zoologických zahrad, zaměřené na plnění podmínek stanovených zákonem a rozhodnutím MŽP o vydání licence k provozování zoologické zahrady. Současně budou probíhat kontroly nových žadatelů o licenci, případně kontroly dalších zařízení, která by mohla naplňovat znaky zoologické zahrady ve smyslu zákona č. 162/2003 Sb., o podmínkách provozování zoologických zahrad, například na základě podnětu.

Složkový úkol č. 4: *Kontrola plnění inspekcí uložených opatření k nápravě*

V rámci správní činnosti inspekce odpovědným osobám ukládá splnění povinnosti uvedení do původního stavu nebo provedení náhradních opatření nápravě následků nedovoleného jednání. Předmětem následných kontrol bude ověřit plnění uložených povinností ve stanovené lhůtě. Prověřované subjekty budou vybírány s ohledem na uplynutí lhůty pro realizaci stanovených opatření.

Složkový úkol č. 5: Celoinspekční prověrka vybrané CHKO se zaměřením na kontrolu dodržování zákonných ustanovení plynoucích ze zákona na ochranu přírody a krajiny

Koncem první poloviny roku by se měla uskutečnit hromadná kontrolní akce, na které se budou podílet pracovníci z většiny regionálních pracovišť inspekce. Kontroly by měly být zaměřeny především na dodržování omezení plynoucích ze zákona na ochranu přírody a krajiny, například na dodržování zákazů vjezdu a setrvání motorových vozidel na území vybraného CHKO. Tyto zákazy plynou z obecných či bližších ochranných podmínek chráněných krajinných oblastí a na řadě míst nejsou respektovány, často i dlouhodobě.

Složkový úkol č. 6: Kontroly zaměřené na využívání genetických zdrojů dle Nagojského protokolu

V rámci tohoto složkového úkolu se uskuteční pět kontrol souvisejících s využíváním genetických zdrojů dle Nagojského protokolu. Subjekty ke kontrole budou vybrány ve spolupráci s Ministerstvem životního prostředí, a to na základě vyhodnocení rizik a doposud zjištěných informací o potenciálně dotčených subjektech.

Složkový úkol č. 7: Kontroly vybraných subjektů zaměřené na oblast CITES

Ve spolupráci s MŽP byl na rok 2022 zařazen složkový úkol na kontrolu dodržování povinností souvisejících s nakládáním s exempláři CITES. V rámci plánu se uskuteční 20-30 kontrol subjektů, vybraných na základě stanovených kritérií.

Složkový úkol č. 8: Kontroly zaměřené na zajištění ochrany volně žijících ptáků ve smyslu zabezpečení rizikových průhledných ploch

Předmětem tohoto složkového úkolu bude kontrola existence a efektivity zabezpečení průhledných ploch, které bývají příčinou úhynu volně žijících ptáků v důsledku nárazu letících jedinců do těchto překážek. Součástí plánu je vyhodnocení vybraných území s pohledu existence rizikových ploch.

Specifické úkoly

Okruhy stěžejních nebo častěji zastoupených specifických úkolů:

- kontrola dodržování ustanovení obecné i zvláštní ochrany přírody v souvislosti s realizací významnějších investičních akcí, zejména při výstavbě, opravách nebo údržbě liniové infrastruktury nebo občanské vybavenosti,
- kontrola plnění uložených náhradních výsadeb a péče o dřeviny rostoucí mimo les, zpravidla v návaznosti na kontroly výkonu veřejné správy,
- kontrola zajištění ochrany dřevin při provádění stavebních prací, při údržbě veřejné zeleně nebo ochranného pásma elektrovodů,
- kontrola zaměřená na činnosti narušující zadržování vody v krajině, zejména ve vztahu k riziku zániku mokřadních stanovišť jako biotopů volně žijících ptáků, zvláště chráněných druhů a dalších organismů,
- kontrola dodržování základních a bližších ochranných podmínek maloplošných zvláště chráněných území a evropsky významných lokalit, zjišťování příčin možného ohrožení nebo poškození vyhlášených lokalit,
- kontrola dodržování ochranných podmínek zvláště chráněných druhů využívajících lidské stavby, rorýsů, netopýrů a dalších,
- kontrola dodržování ochrany významných krajinných prvků a registrovaných významných krajinných prvků,
- kontrola dodržování ochrany biotopů a populací zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů, případně volně žijících ptáků, in situ, mj. v souvislosti s realizací hromadných akcí v dané lokalitě nebo způsobu hospodaření,

- kontrola činnosti na území I. a II. zón CHKO a NP, kontrola plnění výjimek vydaných příslušnými orgány ochrany přírody,
- kontrola zajištění zákonné ochrany vybraných památných stromů a jejich ochranného pásma,
- kontrola provozovatelů malých vodních elektráren s ohledem na dodržování minimálních zůstatkových průtoků a ochranných podmínek zvláště chráněných druhů,
- kontrola dodržování ochrany ZPF před znečištěním v souvislosti s provozováním sportovních střeľnic,
- kontrola plnění podmínek vydaných výjimek ze zákazů pro ZCHD a ZCHÚ a dalších rozhodnutí vydaných místně příslušnými orgány ochrany přírody,
- kontrola jeskyní, důlních děl a dalších lokalit z hlediska zajištění ochrany letounů nebo způsobu využití těchto prostor,
- kontrola chovu a nakládání s exempláři CITES, jedinci ZCHD nebo volně žijícími ptáky,
- kontrola zaměřená na stav vodních toků a zajištění ochrany populací předmětů ochrany EVL, obecně a zvláště chráněných druhů, ve vztahu k odběrům vody pro umělé zasněžování lyžařských areálů a dalším způsobům využití nebo ohrožení,
- kontrola dodržování vydaných rozhodnutí o omezení nebo zákazu činnosti podle § 66 ZOPK,
- kontrola dodržování ochranných podmínek dravců a sov, zejména v souvislosti s chovem v zajetí,
- kontrola výkonu státní správy se zaměřením na povolování kácení dřevin a ukládání náhradních výsadeb, kontrola uložených náhradních výsadeb,
- kontrola dodržování podmínek stanoveného odchylného postupu při ochraně ptáků na rybnících.

Závěr

Plán kontrolní činnosti složky ochrany přírody pro rok 2022 byl sestaven na základě poznatků a zkušeností získaných v předchozích letech, se zohledněním personálních možností složky ochrany přírody a předpokládaných dopadů souvisejících s nákazovou situací a přijatými opatřeními. Významná část plánu je tvořena úkoly plynoucími z dlouhodobých závazků vůči dalším orgánům státní správy (kontroly Cross Compliance) a periodicky prováděnými kontrolami v oblasti GMO a ZOO. Dále jsou doplněna tradiční nebo nová problémová témata oblasti na úseku ochrany přírody, jako jsou kontroly investičních záměrů a další stavební činnosti, zásahů v souvislosti s dodržováním ochranných podmínek významných krajinných prvků, zvláště chráněných území a evropsky významných lokalit, zvláště chráněných druhů a volně žijících ptáků nebo kontroly výkonu státní správy. Dnes již standardní součástí činnosti jsou kontroly zaměřené na kontrolu ochrany ZPF před znečištěním, nově je mezi složkové úkoly zaváděna oblast kontroly využívání genetických zdrojů dle Nagojského protokolu.

Plánovaná činnost tvoří přibližně 40% pracovní kapacity inspektorů. Významná část aktivit spočívá v naplňování specifických úkolů, které reflektují činnosti a subjekty, které představují potenciální závažné ohrožení zájmů ochrany přírody na daném území. Zbývající kapacity prakticky bezesbýtku či dokonce na úkor plánované činnosti naplňuje prošetřování doručených podnětů, jejichž počet je v porovnání s jinými odbornými složkami ČIŽP velmi vysoký.

6. OCHRANA LESA

Právní rámec činnosti

V roce 2022 bude Česká inspekce životního prostředí, složka ochrany lesa, zajišťovat v plném rozsahu výkon státní správy na úseku ochrany lesů jako složky životního prostředí.

I v roce 2022 bude právním rámcem pro výkon činnosti inspekce zejména:

- **zákon č. 282/1991 Sb.**, o České inspekci životního prostředí,
- **zákon č. 149/2003 Sb.**, o uvádění do oběhu reprodukčního materiálu lesních dřevin lesnický významných druhů a umělých kříženců, určeného k obnově lesa a k zalesňování, a o změně některých souvisejících zákonů,
- **zákon č. 114/1992 Sb.**, o ochraně přírody a krajiny,
- **zákon č. 289/1995 Sb.**, o lesích,
- **zákon č. 255/2012 Sb.**, o kontrole (kontrolní řád),
- **zákon č. 500/2004 Sb.**, správní řád ve znění zákona č. 413/2005 Sb.,
- **zákon č. 250/2016 Sb.**, o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich.

Plánovaná i neplánovaná kontrolní činnost bude zaměřena na všechny typy vlastnictví lesů v rámci celé ČR.

Kromě povinností stanovených složce ochrany lesa obecně závaznými právními předpisy, budou v rámci složky ochrany lesa šetřeny podněty, stížnosti, petice, vyhotovována odborná stanoviska a posudky, zpracovávány informace pro potřeby MŽP, bude pokračovat funkční spolupráce s PČR v oblasti protiprávního jednání v lesích, stejně jako spolupráce s ÚHÚL ve věci reprodukčního materiálu lesních dřevin. Metodické řízení činnosti oddělení ochrany lesa oblastních inspektorátů ČIŽP bude spočívat ve vydávání metodických instrukcí z úrovně OOL ředitelství inspekce. Jejich cílem je na základě ustanovení Služebního předpisu č. 5/2019, Organizační řád, jakož i SP č. 11/2020 pro plánování a vyhodnocování vnější kontrolní činnosti v rámci ČIŽP a přípravu pro výroční zprávu ČIŽP, pokračování ve sjednocování a objektivizaci výkonu inspekční práce, včetně prevence vzniku správních deliktů při hospodaření v lesích.

Plán kontrol

Pro rok 2022 je vnější kontrolní činnost OOL OI plánována v intencích SP č. 11/2020. Pro rok 2022 je naplánováno 576 kontrol oproti 633 kontrolám v r. 2021. Rozdíly v četnosti mezi OOL OI jsou dány zejména časovou náročností některých kontrol a trvajícím personální nedostatečností.

Přibližně stejný počet kontrol lze předpokládat u kontrol neplánovaných v důsledku nahodilých zjištění, podnětů a mimořádných situací v lesích (zejména kalamitní rozvoj hmyzích škůdců, který opakovaně bude i v roce 2022 aktuální zejména v Moravskoslezském kraji, Olomouckém kraji, Zlínském kraji, Jihočeském, Plzeňském i Středočeském kraji). V Kraji Vysočina a dílem v JM kraji je signalizováno zlepšení zdravotního stavu lesních porostů.

Složkové úkoly

Vzhledem ke gradaci v rozvoji kůrovců ve značné části lesů v rámci republiky v r. 2021, byly i pro rok 2022 přijaty **aktuální složkové úkoly**, kterými jsou:

- **rozvoj biotických činitelů** a poškozování lesů lesní dopravou,
- **obnova lesních porostů** s důrazem na plochy zničené kůrovcovou kalamitou (cílem složkových úkolů je vedle kontroly vývoje a asanace kůrovcových stromů i značný důraz na ochranu lesního

půdního fondu v souvislosti s enormními těžbami v napadených lesích, jakož i obnovu lesa na vzniklých holinách).

Pro účely plnění složkových úkolů se předpokládá využití dat ze všech typů terénních kontrol a šetření.

Vícesložkové úkoly nebyly pro rok 2022 stanoveny.

Specifické úkoly

Volba specifických úkolů je již tradičně **ve výhradní pravomoci vedoucích OOL OI** a odvíjí se od konkrétních znalostí regionu a problémových lesních majetků. Z plánů kontrolní činnosti na rok 2022 vyplývá, že **napříč oblastními inspektoráty se objevují tato témata** kontrol, kde lze předpokládat problémy v hospodaření v lesích:

- komplexní kontroly,
- rozvoj biotických činitelů – škodlivých hmyzích škůdců, hub, hlodavců,
- obnova lesů v zákonných lhůtách a její kvalita,
- škody zvěří (zejména v oblastech s enormními stavy zvěře jelení a sičí),
- použití biologicky odbouratelných olejů a hydraulických kapalin,
- poškození lesů těžbou a lesní dopravou,
- ochrana lesního půdního fondu včetně jeho využívání pro jiné účely než pro plnění funkcí lesů (rekreační aktivity, odpady a odpadky, dobývací prostory),
- dodržování závazných ustanovení lesních hospodářských plánů a lesních hospodářských osnov,
- plnění opatření k nápravě ze správních rozhodnutí.

Jednotlivá témata budou kontrolována jednak jako samostatné kontrolní akce, tak v rámci komplexních kontrol, v jejichž rámci je několik témat sloučeno. Proto úhrnný počet témat nekoresponduje s počtem kontrol, které mohou obsahovat více než jedno téma.

I v roce 2022 v plánech převažují u většiny oblastních inspektorátů komplexní kontroly. Jejich obsahem jsou veškerá témata, která jsou z hlediska možné kontroly na daném lesním majetku aktuální. Jde o profesně náročný druh kontroly, která poskytuje ucelený obraz o stavu hospodaření v lesích konkrétního majitele, a to z hlediska ohrožení, popř. poškození životního prostředí v lesích jako složce životního prostředí.

Prioritní (zásadní) kontroly

Za zásadní kontroly, které by měly mít velkou vypovídací schopnost o stavu životního prostředí v lesích, i v r. 2022 považujeme:

- rozvoj biotických činitelů,
- poškozování lesů těžbou a lesní dopravou a narušení stability porostů,
- obnova lesů v zákonných lhůtách a její kvalita,
- škody zvěří (zejména v oblastech s enormními stavy zvěře jelení a sičí),
- využívání lesních pozemků pro jiné účely než pro plnění funkcí lesů,
- plnění opatření k nápravě ze správních rozhodnutí.

Tyto prioritní kontroly budou orientovány na majetky, kde na základě získaných poznatků lze předpokládat ohrožení a poškození životního prostředí včetně porušení právních předpisů. Ústředním tématem těchto kontrol bude - vedle prevence - též volba účinných mechanismů k dosažení žádoucího stavu. Teprve v případech zásadního porušení platných předpisů budou tato porušení řešena jako přestupky.

Řádné provedení těchto kontrol, často u problémových vlastníků, klade na inspektory značné odborné a časové nároky a je základem k nápravě nežádoucího stavu.

Závěr

Plán kontrolní činnosti složky ochrany lesa pro rok 2022 byl sestaven na základě zkušeností z minulých roků, předpokladu vývoje škodlivých činitelů v lesích i na základě znalosti protiprávního jednání konkrétních fyzických a právnických osob. Opakujícím se negativním fenoménem posledních roků, jehož výskyt lze předpokládat i v r. 2022, je trvající rozvoj kalamitních hmyzích škůdců v Moravskoslezském, Zlínském a Olomouckém kraji, v kraji Jihočeském, Plzeňském i Středočeském kraji. Zlepšení je patrné v Kraji Vysočina a dílem v JM kraji. Šumava se postupně v rozvoji kůrovců stává bezproblémovým územím.

V r. 2022 se témata kontrol, oproti předchozím rokům, podstatně nemění.

V důsledku kalamitní situace v rozvoji hmyzích škůdců v poměrně značné části lesů v republice, je v plánech kladen důraz právě na toto téma a na téma obnovy lesních porostů, zejména na plochách postižených kalamitou. Dočasně se upouští od dodržování periodicity kontrol u jednotlivých vlastníků. Kontroly budou zaměřeny na všechny typy vlastnictví lesů.

Schválil.....

Ing. Erik Geuss, Ph.D., ředitel ČIŽP

V Praze dne.....